

Österbottens förbund – Pohjanmaan liitto
KulturÖsterbotten / Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur skn

Kulturprogram Österbotten Pohjanmaan kulttuuriohjelma 2021–2025

**Österbottens förbund
Pohjanmaan liitto**

www.obotnia.fi – www.kulturosterbotten.fi

Kulturprogram Österbotten 2021–2025

INNEHÅLL:

1. Vision	3
2. Värderingar och styrkor	3
3. Prioriteringar	4
3.1 Tillgänglighet till kultur	4
3.2 Stöd för barn- och ungdomskultur	4
3.3 Stimulans av en kreativ atmosfär	4
4. Regionalt samarbete	5
4.1 Skapande av partnerskap och nätverk.....	5
4.2 Satsningar på kulturvälfärd, kreativ ekonomi och kulturturism	5
4.3 Utnyttjande av digitalisering för kommunikation och marknadsföring	6
5. Ramvillkor	6
Kulturprogram Österbotten utarbetades i verkstäder	7

Pohjanmaan kulttuuriohjelma 2021–2025

SISÄLLYS:

1. Visio	3
2. Arvot ja vahvuudet	3
3. Painopisteet	4
3.1 Kulttuurin saavutettavuuden edistäminen	4
3.2 Lasten- ja nuortenkulttuurin tukeminen.....	4
3.3 Luovan ilmapiirin virittäminen.....	4
4. Alueellinen yhteistyö	5
4.1 Kumppanuuksien ja verkostojen luominen	5
4.2 Kulttuurihyvinvointiin, luovaan talouteen ja kulttuurimatkailuun panostaminen	5
4.3 Digitalisaation hyödyntäminen viestinnässä ja markkinoinnissa.....	6
5. Reunaehdot	6
Pohjanmaan kulttuuriohjelma valmistui työpajoissa	7

Godkänd – Hyväksytty:

- samkommunstyrelsen vid Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur (SÖFUK) 14.6.2021
 - landskapsstyrelsen vid Österbottens förbund 21.6.2021
- kuntayhtymähallitus, Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur (SÖFUK) 14.6.2021
 - maakuntahallitus, Pohjanmaan liitto 21.6.2021

Kulturprogram Österbotten 2021–2025

1 VISION

Österbotten är en kulturell kraftkälla, vars särpräglade kulturliv står sig också i internationell jämförelse. Invånarna är stolta över landskapets kulturella mångfald, och det både syns och hörs att man gärna gör saker tillsammans.

2 VÄRDERINGAR OCH STYRKOR

Kulturprogram Österbotten utgår från tre kärnvärderingar, som styr val och beslutsfattande: öppenhet, mod och förtroende. Kulturprogrammet stöder sig förutom på dessa bestående kärnvärderingar även på landskapets styrkor.

Värderingar:

Öppenhet

Aktörerna på kulturfältet i Österbotten bildar tillsammans en öppen gemenskap, som varmt välkomnar alla kulturaktörer. Den kulturella mångfalden för med sig nytt kunskande och kreativa grepp på kulturverksamheten.

Mod

Aktörerna på kulturfältet i Österbotten har mod att pröva på nya saker som känns viktiga för dem. De vågar agera nyfiket och är villiga att ta kreativa risker, men det är tillåtet också att göra misstag och misslyckas.

Förtroende

Det råder en atmosfär av ömsesidigt förtroende på kulturfältet i Österbotten, vilket gör det möjligt för kulturaktörer att samarbeta. Kulturaktörerna har en positiv inställning till varandra och uppmuntrar varandra.

Styrkor

Kulturlivet i Österbotten är internationellt, vilket främjar konstnärlig förnyelse och stimulerar tillkomsten av nya samarbetsformer. Kulturaktörerna deltar aktivt i nationella och internationella nätverk. Landskapets geografiska läge erbjuder goda möjligheter till kontinuerligt kulturutbyte och samarbete särskilt i Kvarkenområdet. Tvåspråkigheten har stor betydelse för hur den lokala kulturidentiteten utformas. Mångspråkigheten får en allt starkare ställning.

Föreningsverksamheten har långa anor i Österbotten. Verksamheten är livlig och mångsidig, vilket skapar en grund för ett starkt socialt kapital. Infallsvinklarna till kulturarvet är många i detta Finlands museirikaste landskap. Bland annat kulturarvsfostran fyller en viktig funktion. Kvarkens världsarvsområde utgör en alldeles särskild del av det kulturella kapitalet på lokal nivå och erbjuder en källa till inspiration.

Pohjanmaan kulttuuriohjelma 2021–2025

1 VISIO

Pohjanmaa on kulttuurinen voimapesä, jonka omaleimainen kulttuurielämä kestää kansainvälisen vertailun. Asukkaat ovat ylpeitä maakunnan kulttuurisesta moninaisuudesta, jossa yhdessä tekemisen meininki näkyy ja kuuluu.

2 ARVOT JA VAHVUUDET

Pohjanmaan kulttuuriohjelma perustuu kolmelle ydinarvolle, jotka ohjaavat valintoja ja päätöksentekoa: avoimuudelle, rohkeudelle ja luottamukselle. Pysyvien ydinarvojen lisäksi maakunnan vahvuudet muodostavat tukijalan kulttuuriohjelmalle.

Arvot:

Avoimuus

Pohjanmaan kulttuurikentän toimijat muodostavat avoimen yhteisön, johon kaikki kulttuuritoimijat toivotetaan lämpimästi tervetulleiksi. Kulttuurinen moninaisuus tuo uudenlaista osaamista ja luovia näkökulmia kulttuuritoimintaan.

Rohkeus

Pohjanmaan kulttuurikentän toimijoilla on rohkeutta kokeilla sellaisia uusia asioita, jotka tuntuvat heille tärkeiltä. Heillä on uskallusta toimia uteliaasti ja halua ottaa luovia riskejä, mutta heillä on myös lupa erehtyä ja epäonnistua.

Luottamus

Pohjanmaan kulttuurikentällä vallitsee vastavuoroinen luottamuksen ilmapiiri, mikä mahdollistaa kulttuuritoimijoiden välisen yhteistyön. Kulttuuritoimijat suhtautuvat toisiinsa myönteisesti, toisiaan kannustuen.

Vahvuudet

Kulttuurielämä Pohjanmaalla on kansainvälistä, mikä edesauttaa taiteellista uusiutumista ja uusien yhteistyömuotojen luomista. Kulttuuritoimijat osallistuvat aktiivisesti kansallisiin ja kansainvälisiin verkostoihin. Maakunnan sijainti tarjoaa hyvän mahdollisuuden jatkuvaan kulttuurivaihtoon ja yhteistyöhön erityisesti Merenkurkun alueella. Kaksikielisyydellä on iso merkitys paikallisen kulttuuri-identiteetin rakentumisessa. Monikielisyyden asema on vahvistumassa.

Pohjanmaalla yhdistystoiminnalla on pitkät perinteet. Yhdistystoiminta on vilkasta ja monipuolista, mikä luo pohjan vahvalle sosiaaliselle pääomalle. Kulttuuriperintöä lähestytään laaja-alaisesti Suomen museorikkaimmassa maakunnassa. Muun muassa kulttuuriperintökasvatuksella on tärkeä tehtävä. Merenkurkun maailmanperintöalue on erityinen osa paikallista kulttuurista pääomaa ja tarjoaa inspiraation lähteen.

3 PRIORITERINGAR

Kulturprogram Österbotten innefattar tre kulturpolitiska prioriteringar:

- tillgänglighet till kultur
- stöd för barn- och ungdomskultur
- stimulans av en kreativ atmosfär.

3.1 Tillgänglighet till kultur

Alla har rätt till kultur, vilket ger invånarna livskvalitet i vardagen. Det ska vara möjligt att ta del av professionellt producerad kultur på rimligt avstånd från hemmet. Tillgängligheten till kultur förbättras till exempel genom digital förmedling, vilket samtidigt öppnar upp utbudet för nya publikgrupper. Tillgängligheten främjas även genom att kulturverksamhet förs ut till sådana grupper som inte själva förmår begära eller kräva det. Kulturarbete kan inbegripa möjlighet att erbjuda subventionerade tjänster, om det anses främja tillgängligheten. Kulturen har en betydande roll i den utveckling som eftersträvas för landskapet.

3.2 Stöd för barn- och ungdomskultur

I Österbotten görs redan nu betydande satsningar på kulturutbudet för barn och ungdomar, men med tanke på den regionala jämlikheten är det viktigt att alla kommuner involveras. Barn och ungdomar bör oavsett socioekonomisk bakgrund kunna ta del av offentligt kulturutbud till exempel i skolan och på biblioteket. Att skapa konst och kultur är en källa till glädje för barn och ungdomar samtidigt som det stärker känslan av grupptillhörighet. Så som framtida kulturproducenter och -konsumenter deltar barn och ungdomar aktivt också i planering och genomförande av kulturevenemang och kulturprojekt.

3.3 Stimulans av en kreativ atmosfär

Ambitionen är att garantera aktörerna på kulturfältet i Österbotten goda verksamhetsförutsättningar. Grunden för en kreativ atmosfär läggs redan inom konstfostran och grundläggande konstundervisning för barn och unga och byggs sedan på genom yrkesstudier inom konstfacket och genom konststudier inom fria bildningen. En kreativ atmosfär, lämpliga arbetslokaler, erbjudande av arbetstillfällen och utveckling av kunnandet är förutsättningar för att konst- och kulturbranschen ska kännas lockande. Det behövs förmedlande aktörer, producenter, gemensamma mötesplattformar och konstnärresidens för att främja arbetsmöjligheterna. Helt eller delvis tomma verksamhetslokaler kunde användas på nya sätt, men det förutsätter värdeiskussion och innovativt tänkande kring lokalanvändningen.

3 PAINOPISTEET

Pohjanmaan kulttuuriohjelma sisältää kolme kulttuuripoliittista painopistettä:

- kulttuurin saavutettavuuden edistäminen
- lasten- ja nuorten kulttuurin tukeminen
- luovan ilmapiirin virittäminen.

3.1 Kulttuurin saavutettavuuden edistäminen

Kaikilla on oikeus kulttuuriin, mikä tuo elämänlaatua maakunnan asukkaiden arkeen. Ammattimaisesti toteutettuun kulttuuritarjontaan tulee voida osallistua kohtuullisen matkan päästä kotoa. Esimerkiksi digitaalisesti välitetty kulttuuritarjonta vahvistaa kulttuurin saavutettavuutta ja avaa tarjonnan uusille yleisöryhmille. Kulttuurin saavutettavuutta edistetään myös viemällä kulttuuria niille, jotka eivät itse osaa sitä pyytää eikä vaatia. Kulttuurityöhön voi sisältyä mahdollisuus tarjota subventoituja palveluja, jos niiden katsotaan edistävän saavutettavuutta. Kulttuurilla on merkittävä rooli maakunnan tavoittelussa kehityksessä.

3.2 Lasten- ja nuorten kulttuurin tukeminen

Pohjanmaalla panostetaan jo nykyisin paljon kulttuuritarjontaan lapsille ja nuorille, mutta maantieteellisen tasa-arvon vuoksi on tärkeää saada kaikki maakunnan kunnat mukaan. Lasten ja nuorten tulee sosioekonomisesta taustastaan huolimatta voida osallistua julkiseen kulttuuritarjontaan esimerkiksi koulussa ja kirjastoissa. Lasten ja nuorten itse luoma taide ja kulttuuri synnyttää iloa ja vahvistaa ryhmään kuulumisen tunnetta. Tulevina kulttuurin tekijöinä ja kuluttajina lapset ja nuoret osallistuvat aktiivisesti myös kulttuuritapahtumien ja -hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen.

3.3 Luovan ilmapiirin virittäminen

Pohjanmaalla kulttuurikentän toimijoille halutaan taata hyvät toimintaedellykset. Luova ilmapiiri rakentuu jo lasten ja nuorten taidekasvatuksesta sekä taiteen perusopetuksesta jatkuen taidealan ammattikoulutukseen ja vapaan sivistystyön taideopintoihin. Luova ilmapiiri, riittävät työtilat, työtilaisuuksien tarjoaminen ja osaamisen kehittäminen ovat edellytyksiä sille, että taide- ja kulttuurialalla koetaan Pohjanmaa houkuttelevaksi. Välittäjäorganisaatioita, tuottajia, yhteisiä tapaamisalustoja ja taiteilijaresidenssejä tarvitaan edistämään työskentelymahdollisuuksia. Tyhjille tai vajaakäyttöisille tiloille etsitään uusia käyttötapoja, mikä edellyttää tiettyä arvokeskustelua ja innovatiivista ajattelua, jotta saadaan aikaiseksi tilojen uusiokäyttöä ja tilapäiskäyttöä.

4 REGIONALT SAMARBETE

Inställningen till tvärkonstnärlighet och tvärvetenskaplighet samt till branschöverskridande samarbete på olika plattformar är positiv i Österbotten. Kulturen får nya funktioner också utanför de nuvarande kulturinstitutionerna. Kulturen fungerar som förmedlare mellan förvaltningsgrenarna i kommunens organisation. Den utgör en del av bildningen, grundtryggheten, byggandet, livskraften och en hållbar utveckling. Kulturen gör det möjligt att frikoppla diskussionen från vedertagna verksamhetssätt, skapa fungerade processmodeller, gestalta gemensamma mål och skapa innovationer. Detta betonas i kommunernas välfärds- och hälsofrämjande arbete och inom det nya välfärdsrådets social- och hälsovårdsverksamhet samt i kontakt-ytorna mellan dessa.

4.1 Skapande av partnerskap och nätverk

I Österbotten ser man gärna att aktörer, initiativ och projekt förs samman. Vid sidan av den organiserade verksamhet som bedrivs av aktörer inom tredje sektorn verkar även fjärde sektorn med självstyrande, fri medborgarverksamhet allt aktivare. En öppen och jämlik dialog mellan kulturfältet och kommunerna samt tredje och fjärde sektorn ger de bästa förutsättningarna för nya samarbetsmönster med ny synergi. Professionell kulturverksamhet och kultur som produceras av hobbyentusiaster bör inte ses som varandras motpoler utan som komplement till varandra. Grunden för samarbete byggs upp genom att man delar med sig av kunnande och resurser.

Finansieringsformer som inbegriper såväl offentlig som privat finansiering eftersöks aktivt för kulturverksamhet. Offentlig finansiering har allt oftare en roll som startkapital eller fröpenning, som möjliggör annan finansiering och andra resurser samt samarbete. I synnerhet för evenemang och innovativa projekt behövs en flexibel "resursbank", där finansiärerna kan bidra med egna satsningar. Kommunernas offentliga stöd kan realiserars även i form av partnerskapsavtal och annat samarbete.

4.2 Satsningar på kulturvälfärd, kreativ ekonomi och kulturturism

Sektoröverskridande samarbete öppnar upp nya möjligheter, för framdjärva initiativ och förbättrar tillgängligheten till kulturutbudet. Kulturen har ett starkt egenvärde, men den har starkt fotfäste också vid främjande av välfärd, näringsliv och turism.

I Österbotten erkänns kulturens stora betydelse för invånarnas hälsa och välfärd. Ett framgångsrikt samarbete mellan representanter för kulturfältet samt social- och hälsovården förutsätter dock framdeles systematisk utveckling av gemensamma tillvägagångssätt. Därför byggs bestående strukturer och verksamhetsmodeller upp i kontaktytan mellan Österbottens nya välfärdsområde och det förebyggande välfärds- och hälsofrämjandet i kommunerna.

En kreativ ekonomi främjas genom satsningar på kulturföretagande och genom turistisk produktifiering av kultur. En bred användning av kreativt kunnande återspeglar sig positivt på sysselsättningen inom

4 ALUEELLINEN YHTEISTYÖ

Pohjanmaalla suhtaudutaan myönteisesti poikkitaiteellisuuteen ja -tieteellisyyteen sekä toimialat ylittävään yhteistyöhön erilaisilla kohtaamispaikoilla. Kulttuurilla on uusia merkityksiä myös nykyisten kulttuuri-instituutioiden ulkopuolella. Kulttuuri toimii välittäjänä eri hallintokuntien välillä kuntaorganisaatiossa. Se on osa sivistystä, perusturvaa, rakentamista, elinvoimaa ja kestäväää kehitystä. Sen avulla voi keskustella ohi vakiintuneiden toimintatapojen, luoda toimivia prosessimalleja, hahmottaa yhteisiä tavoitteita ja tuottaa innovaatioita. Tämä korostuu kuntien hyvinvoinnin ja terveyden (hyte) edistämistyössä, uuden hyvintointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon (sote) toiminnassa sekä näiden yhdyspinoilla.

4.1 Kumppanuuksien ja verkostojen luominen

Pohjanmaalla kannustetaan, että toimijat, aloitteet ja hankkeet saatetaan yhteen. Kolmannen sektorin organisoidun järjestötoiminnan rinnalla toimii yhä vahvemmin neljäs sektori, joka edustaa itseohjautuvaa vapaata kansalaistoimintaa. Avoin ja tasavertainen dialogi kulttuurikentän, kuntien, kolmannen ja neljännen sektorin edustajien välillä tarjoaa parhaat edellytykset uutta synergiaa tuottaville yhteistyökuvioille. Ammattilaisten ja harrastajien kulttuuritoimintaa ei pidä asettaa vastakkain, vaan se tulee nähdä toisiaan täydentävänä toimintana. Osaamisen ja resurssien jakaminen muodostaa perustan yhteistyölle.

Kulttuurin rahoituksessa etsitään aktiivisesti erilaisia rahoitusmuotoja, joissa julkinen ja yksityinen raha kohtaavat. Julkinen rahoitus toimii yhä enemmän alkupääomana tai siemenrahoituksena, joka mahdollistaa muuta rahoitusta, resursseja ja yhteistyötä. Erityisesti tapahtumille ja innovatiivisille hankkeille kaivataan joustavasti toimivaa "resurssipankkia", johon eri rahoittajatahot voivat osallistua omalla panoksellaan. Kuntien julkinen tuki voi toteutua myös kumppanuussopimusten ja muun yhteistyön muodossa.

4.2 Kulttuurihyvinvointiin, luovaan talouteen ja kulttuurimatkailuun panostaminen

Sektorirajat ylittävä yhteistyö avaa uusia mahdollisuuksia, tuottaa rohkeita aloitteita ja lisää kulttuuritarjonnan saavutettavuutta. Kulttuurilla on vahva itseisarvo, mutta sillä on selvästi jalansijaa myös hyvinvoinnin, elinkeinoelämän ja matkailun edistämisessä.

Pohjanmaalla tunnustetaan kulttuurin suuri merkitys asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. Mutta menestyksellä yhteistyö kulttuurin ja sosiaali- ja terveydenhuollon edustajien välillä edellyttää jatkossa yhteisten menettelytapojen suunnitelmallista kehittämistä. Tätä varten uuden Pohjanmaan hyvinvointialueen ja kuntien ennalta ehkäisevän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön (hyte) yhdyspintaan luodaan pysyvät rakenteet ja toimintamallit.

Luovaa taloutta edistetään vahvistamalla kulttuuriyrittäjyyttä ja kulttuurin matkailullista tuotteistamista. Luovan osaamisen laaja hyödyntäminen vaikuttaa myönteisesti luovan työn tekijöiden työllisyy-

de kreativa branscherna. Utveckling av ny affärsverksamhet förutsätter dock att framtida trender och möjligheter kan identifieras. Till exempel stöttas tillväxt av hållbar kulturturism. Tjänster och produkter som tagits fram i samarbete mellan affärslivet och kulturbranschen ökar landskapets attraktions- och konkurrenskraft.

Långsiktiga satsningar ger de bästa förutsättningarna för att sektoröverskridande samarbete ska ge bestående resultat. Med tanke på möjligheterna att långsiktigt utveckla sektoröverskridande tjänster och styrprocesser i Österbotten är det tillika mycket viktigt att samarbetsresultatet mäts på ett enhetligt sätt och synliggörs i kommunerna.

4.3 Utnyttjande av digitalisering för kommunikation och marknadsföring

Samordning av kommunikation och marknadsföring mellan kulturaktörer kräver systematisk planering. Dessutom behövs nya gemensamma marknadsföringskanaler som förbättrar tillgången till information om kulturutbudet. Kulturens synlighet ökas såväl i media som i den offentliga gatubilden. Utöver själva kulturutbudet lyfts kulturens betydande samhällsroll fram.

Digital kulturförmedling minskar inte behovet av traditionell verksamhet. Det blir dock allt vanligare med hybridlösningar av olika slag, eftersom publiken allt noggrannare väljer vilka evenemang den bevistar på plats. Vid sidan av stora evenemang uppstår alltför pop up-evenemang, också helt digitala sådana. Här krävs tillräcklig kunskap om hur nya digitala verktyg fungerar och kan användas.

5 RAMVILLKOR

Grundlagen garanterar individens rätt till sitt eget språk och sin egen kultur. Kulturlagstiftningen har förnyats på senaste år. Lagen om kommunernas kulturverksamhet (166/2019) breddar kulturens roll i den kommunala verksamheten. Den nya museilagen (314/2019) ger museer med regionalt ansvar större förpliktelser i fråga om kulturarv. Enligt den reviderade lagen om allmänna bibliotek (1492/2016) ska biblioteken främja demokrati, jämlikhet och yttrandefrihet. Kulturprogrammet beaktar även statsrådets principbeslut om främjande av välfärd, hälsa och säkerhet (17.6.2020), där man söker lösningar på bland annat ojämlikheten. Därtill beaktas undervisnings- och kulturministeriets publikation *Konst, kultur och ett mångfaldigt Finland* (2021:2), det vill säga slutrapporten från arbetsgruppen för kulturpolitik, invandrare och främjande av kulturell mångfald.

Verksamhetsmiljön för kulturprogrammet påverkas av ett flertal förändrings- och osäkerhetsfaktorer. Särskilt de offentliga resursernas knapphet samt digitaliseringen kommer under de närmaste åren att påverka verksamheten på kulturfältet. Andra betydande förändringskrafter är bland annat de allt starkare inslagen av lokal prägel och social gemenskap samt den kulturella mångfalden.

teen maakunnassa. Uusien liiketoimintasuunnitelmien kehittäminen edellyttää kuitenkin tulevaisuuden trendien ja mahdollisuuksien tunnistamista. Esimerkiksi kestävä kulttuurimatkailun kasvua tuetaan. Kaupallisen alan ja kulttuurialan yhteistyöhön perustuvien palveluiden ja tuotteiden synty lisää maakunnan vetovoimaa ja kilpailukykyä.

Pitkäkestoiset panostukset luovat parhaat edellytykset pysyville tuloksille sektorirajat ylittävissä yhteistyössä. Myös yhteistyön tulosten yhdenmukaisella mittamisella ja näkyväksi tekemisellä kunnissa on suuri merkitys sille, miten sektorirajat ylittäviä palveluja ja ohjausprosesseja voidaan kehittää pitkäjänteisesti Pohjanmaalla.

4.3 Digitalisaation hyödyntäminen viestinnässä ja markkinoinnissa

Viestinnän ja markkinoinnin koordinointi kulttuuri toimijoiden välillä vaatii suunnitelmallisuutta. Lisäksi tarvitaan uusia yhteisiä markkinointikanavia, joiden avulla helpotetaan tiedonsaantia kulttuuritarjonnasta. Kulttuurin näkyvyyttä kasvatetaan niin mediassa kuin julkisessa katukuvassa. Kulttuuritarjonnan lisäksi nostetaan esiin kulttuurin huomattava yhteiskunnallinen merkitys maakunnassa.

Digitaalinen kulttuurivälitys ei vähennä perinteisen toiminnan tarvetta. Mutta erilaiset hybridimuodot yleistyvät, koska jatkossa yleisö valitsee entistä tarkemmin, mihin se osallistuu paikan päällä. Suuren tapahtumien rinnalle syntyy yhä enemmän pop up-tapahtumia – myös täysin digitaalisesti. Tämä edellyttää riittävää tietotaitoa uusien digitaalisten työkalujen hyödyntämiseen.

5 REUNA-EHDOT

Perustuslaki takaa jokaiselle oikeuden omaan kieleen ja kulttuuriin. Kulttuurialaa koskeva lainsäädäntö on uudistunut viime vuosina. Kuntien kulttuuri toimintalaki (166/2019) monipuolistaa kulttuurin roolia kunnan toiminnassa. Uuden museolain (314/2019) myötä alueellisten museoiden vastuu kulttuuriperinnöstä vahvistuu. Uudistetun kirjastolain (1492/2016) mukaan kirjastojen tulee edistää demokratiaa, tasa-arvoa ja sananvapautta. Kulttuuri ohjelmassa on huomioitu myös valtioneuvoston periaatepäätös (17.6.2020) Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen 2030, jossa etsitään ratkaisuja muun muassa eriarvoisuuteen. Lisäksi on huomioitu opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu (2021:2) *Taide, kulttuuri ja moninainen Suomi* eli Kulttuuripolitiikka, maahanmuuttajat ja kulttuurisen moninaisuuden edistäminen -työryhmän loppuraportti.

Toimintaympäristössä on useita muutoksia ja epävarmuustekijöitä, jotka vaikuttavat Pohjanmaan kulttuuri ohjelman taustalla. Eri tyisesti julkisten resurssien niukkuus ja digitalisoituminen vaikuttavat kulttuurikentän toimintaan tulevina vuosina. Myös paikallisuuden ja yhteisöllisyyden merkityksen kasvu sekä kulttuurinen moninaisuus ovat merkittäviä muutosvoimia.

Kulturprogram Österbotten utarbetades i verkstäder

Kulturprogram Österbotten 2021–2025 har utarbetats i en inkluderande beredningsprocess. Österbottens förbund och KulturÖsterbotten ordnade tillsammans fyra verkstäder, där kulturaktörer bearbetade det kommande kulturprogrammet med inkluderande metoder i grupper. Som bakgrundsmaterial användes även regionala kulturprogram och -strategier. FM Riitta Heinämaa hade anlitats som verkstadsledare och partner för strategiarbetet.

Det tvåspråkiga verkstadsarbetet inleddes 3.9.2020 i Vasa och fortsatte 7.10.2020 i Jakobstad, då i hybridform på grund av Covid19-pandemin. De två sista verkstäderna (29.10.2020 och 24.11.2020) ordnades helt på distans. Verkstäderna lockade 103 deltagare, av vilka många deltog i fler än en verkstad. Deltagarna representerade såväl kommunsektorn – anställda och förtroendevalda – som det fria kulturfältet och föreningslivet samt olika konstgrenar med enskilda konstnärer och professionella företrädare för förmedlande aktörer.

Verkstäderna ordnades för att samla in material men också för att aktörerna på kulturfältet ska känna att de kan omfatta innehållet i kulturprogrammet. Det gemensamma kulturprogrammet ska fungera som en långsiktig plan för det regionala utvecklingsarbetet men också som ett konkret verktyg, här och nu.

Kulturprogram Österbotten används vid verksamhetsplanering och verksamhetsutveckling, för bidragsansökningar och projektarbete samt för bredare samarbetspartnerskap. Programmet ska berika kulturlivet och väcka intresse för kultur hos nya aktörer. Kulturprogrammet utgör en grund för det arbete som ger upphov till kulturell välfärd och kulturellt kunnande i samhället. Med dess hjälp skapas källor av glädje och inspiration i vardagen. ●

Pohjanmaan kulttuuriohjelma valmistui työpajoissa

Pohjanmaan kulttuuriohjelma 2021–2025 on laadittu osallistavan valmisteluprosessin avulla. Pohjanmaan liitto ja KulturÖsterbotten järjestivät yhteistyössä neljä työpajaa, joissa kulttuurikentän toimijat työstivät kulttuuriohjelmaa ryhmissä osallistavien ryhmätyömenetelmien avulla. Taustamateriaalina hyödynnettiin myös alueellisia kulttuuriohjelmia ja -strategioita. Työpajojen vetäjänä ja strategiatyön kumppanina toimi FM Riitta Heinämaa.

Kaksikielinen työpajatyöskentely alkoi Vaasassa 3.9.2020 ja se jatkui Pietarsaareissa 7.10.2020 hybridimuodossa Covid19-pandemian johdosta. 29.10.2020 ja 24.11.2020 järjestetyt työpajat toteutettiin kokonaan etäosallistumisen avulla. Työpajat keräsivät 103 osallistujaa, joista moni osallistui useampaan kuin yhteen työpajaan. Osallistujat edustivat niin kuntasektorin työntekijöitä ja kunnallispoliitikkoja kuin vapaata kenttää ja yhdistystoimintaa sekä taiteilijoita ja välittäjäpor-taan ammattilaisia eri taideoilta.

Tiedonkeruun lisäksi työpajatyöskentelyllä haluttiin myötävaikuttaa siihen, että kulttuurikentän toimijat voivat kokea kulttuuriohjelman sisällön omakseen. Yhdessä työstetyn kulttuuriohjelman on tarkoitus toimia alueellista kehittämistyötä ohjaavana pitkän tähtäimen suunnitelmana, mutta myös konkreettisena työkaluna tässä ja nyt.

Pohjanmaan kulttuuriohjelmaa käytetään toiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen, apurahahakemuksiin ja hanketyöhön sekä yhteistyökumppanuuksien laajentamiseen. Sen tarkoituksena on rikastuttaa kulttuurielämää ja herättää uusien toimijoiden mielenkiintoa kulttuuria kohtaan. Kulttuuriohjelma on perusta työlle, joka tuottaa kulttuurista hyvinvointia ja osaamista yhteiskuntaan. Sen avulla luodaan ilon ja innostuksen lähteitä arkeen. ●

Landskapet Österbotten på Finlands västkust består av 14 kommuner med totalt ca 176 000 invånare. Befolkningsstatistik:

www.pohjanmaalukuina.fi/befolkning/befolkningsstruktur/

Följande kommuner hör till landskapet Österbotten: Jakobstad, Kaskö, Korsholm, Korsnäs, Kristinestad, Kronoby, Laihela, Larsmo, Malax, Nykarleby, Närpes, Pedersöre, Vasa och Vörå.

Pohjanmaa on Suomen länsirannikolla sijaitseva 14 kunnan ja noin 176 000 asukkaan maakunta.

Väestötillastot: www.pohjanmaalukuina.fi/vaesto/vaestorakenne/

Maakuntaan kuuluvat seuraavat kunnat: Kaskinen, Korsnäs, Kristiinankaupunki, Kruunupyö, Laihia, Luoto, Maalahti, Mustasaari, Närpiö, Pedersören kunta, Pietarsaari, Uusikaarlepyy, Vaasa ja Vöyri.